

148. • KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Az élet (freskóvázlat), 1912 körül

Tempera, karton, 139x90 cm
Jelzés nélkül

Kezdő ár: 5 000 000 Ft / 16 393 EUR
Becsérték: 8 000 000 – 12 000 000 Ft
Estimated value: 26 230 – 39 344 EUR

1. Amatőr felvételek az Erzsébet Sósfürdő ivócsarnokában, háttérben Kádár Béla falfestményeivel, 1930-as évek magántulajdon
2. Az Erzsébet királyné sósfürdő fürdőháza és parkja az I. világháború alatt

3. Gustav Klimt: Beethoven fríz részlete Poézis címmel, 1902 Österreichische Galerie Belvedere, Ausztria

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

► Palotaavató kiállítás. Művészház, Budapest, 1913. január 23. – február 28. katalógus: 64.

REPRODUKÁLVA:

► Interieur (Művészeti folyóirat), Budapest, 1913. február, II/1, 3. oldal
► Gergely Mariann: Melankolikus utazás. Kádár Béla. Mű-Terem Galéria, Budapest, 2002. 12. oldal
► Gergely Mariann: Kádár Béla. Kossuth Kiadó – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2015. 11. kép

1913 januárjában nyitotta meg kapuit gróf Zichy Jenő egykori Rózsa utcai palotájában a Művészház. A Vágó Pál által tervezett átépítéssel a magyar kultúra egészét reprezentálni kívánó szándék kapott tág teret az impozáns épülettel. Iván Ede e szándékot fogalmazza meg 1912 novemberében a Szabad Művészet, a Művészház hivatalos lapjának hasábjain. „A magyar társadalmi és művészi kultúrának olyan palotája lesz ez, amely reprezentálni fogja mindannak, ami benne kialakulni fog – európai jelentőségét. Nemcsak a magyar társadalmi életnek, művészetnek, szellemi életnek lesz ez a fókusza, hanem egyetjelentése a nyugat legfejlettebb, hasonló törekvéseinek! ... Hogy ezek a nagy koncepciók megvalósulhassanak, ahhoz elsősorban olyan miliőről kellett gondoskodni, amely nemcsak kerete, hanem magának az egész nagy gondolatnak kifejezője is legyen. A szó legkifejezőbb értelmében vett olyan palotára volt szükség, amely a legökéletesebben megfeleljen ennek a grandiózus tervnek. Ahol a művészet és a művészek, ahol a szellemi élet egész illusztris társadalma otthonra találjon.”

A palota lépcsőcsarnokának emeleti részét freskókkal díszítették, amelyeknek megtervezésével és kivitelezésével a legkiválóbb hazai művészeket bízták meg. Többek között Csók István, Egry József, Ferenczy Károly, Iványi-Grünwald Béla, Kernstok Károly, Körösfői Kriesch Aladár, Rippl-Rónai József, Vaszary János, gróf Zichy István és Kádár Béla kaptak ekkor lehetőséget. Körösfői és Zichy falképei a palotaavatóra el is készültek. Az ünnepélyes megnyitó alkalmából rendezett kiállításon az említett művészek bemutatták terveiket, melyek közül néhányat reprodukáltak a kiállítás katalógusában is. Közöttük volt a most aukcióra kerülő Kádár-mű is.

A kiírás szerint kizárólag a Művészház tagjai vehettek részt a kiállításon, olyan műveikkel amelyek Budapestén még korábban nem mutattak be. Beküldési határidőként 1912. december 19-21.-ét jelölték meg, amely időpont előtt kellett elkészülnie Kádárnak is kompozíciójával. A művész ekkor bemutatott műveivel 1000 Koronás díjat nyert.

1913 februárjában e szavakkal méltatta Kádár művészetét az Új Művészet című lap: „Kádár Béla, a nagy potenciájú, produktív művész, a Művészház par excellence fia, ezúttal is bebizonyította, hogy falfestőnek született. A monumentalitásra való törekvés fegyverei közül a kompozíciót és színeket vitte ezúttal is diadalmasan a harcba.”

A faldekorációs feladat ekkor már nem volt újdonság Kádár számára, mivel 1910-ben a Magyar Színház bízta meg hasonló munkával, majd 1918-ban az Erzsébet Sós-fürdő épületében kivitelezett falképeket. Az élet címen kiállított falképterv párhuzamba állítható Kádár hasonlóan szimbolikus jelentéstartalmakban gazdag, más fennmaradt munkáival. 1971-ben, a Magyar Nemzeti Galéria által rendezett Kádár Béla emlékkiállításán volt látható Sirató asszonyok című, szintén 1912-ben készült kompozíciója, melynek párdarabja 1995-ben bukkant fel a Nagyházi Galéria árverésén. Ezen kívül 1998-ban került elő még egy Kádár-falképterv a BÁV aukcióján, amely az előzőekkel szoros stílusrokonsgot mutat.

Rózsa Miklós 1914-ben így írt Kádárról: „Hihetetlen bőséggel bugyogó képzelőereje s komponáló tehetsége, mely eleinte példátlan termékenységgel ontatta vele a képet, utóbb a monumentális falfestészet felé vonzották s most már a csendesebb, nyugodtabb ritmusokat, zártabb szerkezeteket és inkább tömegekben ható formákat keresi, bár – úgy hisszük – könnyelmű kedvének s nyugtalan vérenek nem ezek a feladatok valók. Ha mohó faléhségét egyszer sikerül kielégítenie, meg fogjuk látni, hogy a színeken friss, díszítő hatású röpke harmóniák az igazi területei az ő játékos művészi életének.” Rózsa ezen véleményével hiteles prófétának bizonyult, mint azt Kádár későbbi festészete fényesen igazolta.

Rum Attila

